

Průběh c. 2/

Oponentský posudek

na diplomovou práci Bc. Jiřího Chmelenského „Od palisády k moderní československé dělostřelecké věži. Vývoj pevnostního materiálu Škodovými závody v 19. a 20. století“. FF UK, Praha 2013, 180 s.

Objemná diplomová práce Jiřího Chmelenského „Od palisády k moderní československé dělostřelecké věži. Vývoj pevnostního materiálu Škodovými závody v 19. a 20. století“ je v podstatě věnována období 1886 (od prvních pokusů ve Škodových závodech) až do roku 1945. Cílem práce bylo primárně „pokrytí analytického rozboru dělostřelecké a pevností produkce Škodových závodů a jejich vliv na vývoj dělostřelectva a fortifikaci u nás i ve světovém kontextu“ a sekundárně „sledovat osudy a zkušenosti vybraných lidí, ředitelů, konstruktérů, kresličů, kancelářských úředníků, kteří se podíleli na projektování a výrobě děl a pancéřovaných prvků ve Škodových závodech“ (s. 11).

Práci tvoří vyjma úvodu s vymezením a cíli práce a poměrně rozsáhlého a zdařilého závěru velké množství kapitol - celkem 15, což rozhodně neusnadňuje čtenářovu orientaci. Práce se pohybuje na pomezí dějin vojenství, dějin podnikání a dějin techniky. To je jistě její přidaná hodnota. Autor si nevybral jednoduché a lehké téma, neboť téma je náročné z hlediska vojenské a technické terminologie a také z hlediska míry dosavadního zpracování. Rozhodně se nabízí otázka možného přeskupení kapitol tak, aby vynikla v podstatě čtyři období: do první světové války, první světová válka, meziválečné období a druhá světová válka.

Práce je založena na nepublikovaném archivním materiálu Podnikového archivu Škodových závodů, Vojenského ústředního archivu a odborné literatury s velkou nabídkou internetových zdrojů. Práci doprovází obrazová příloha uvedená přímo v textu a seznam zkratk a seznam pramenů a literatury. Za nejcennější považuji partie vzniklé na základě nepublikovaného archivního materiálu (výkresy) a osobních fondů zaměstnanců Škodových závodů.

Strojírenský podnik, pokud se zaměří téměř výhradně na zbrojní výrobu, nese si s sebou riziko odbytu svých produktů (za mocensko-politických krizí poptávka stoupá a naopak). Bezkonkurenční postavení největší zbrojovky celé monarchie se ukázalo jako přítěž po vzniku Československé republiky. O vstup francouzského, tedy dohodového kapitálu usilovali českoslovenští politici, nikoliv v prvé řadě konkurent Schneider Creusot. Pokud by se transakce neuskutečnila, byla Škodovka opravdu ve smrtelném nebezpečí. To se pak opakovalo při vzniku Protektorátu. Vzhledem k tomu, že se práci operuje s Kruppovou zbrojovkou, bylo by dobré seznam literatury doplnit o Jindrovu práci o Kruppovi (Karolinum, Steiner Verlag).

K práci mám několik připomínek, poznámek a doporučení. V poznámkovém aparátu rozhodně není vhodné stále opakování plných citací publikací již jednou citovaných; neužívat po roce 1867 rakouský, ale rakousko-uherský (vojsko, armáda, správa, koruna atd.), před

1918 ne československý, ale český; po Mnichovu Česko-Slovensko; kg nikoliv Kg, ne Anglie ale lépe Velká Británie; ne Nizozemí, ale správně Nizozemsko; Němci vždy s velkým písmenem; ne Sovětská, ale Rudá armáda; názvy institucí s velkým písmenem na začátku (Vojenské historické muzeum aj.); pozor na používání zkratk u korun: do 1918 K, do 1939 Kč, v Protektorátu 1939-45 K; buď psát Wehrmacht nebo wehrmacht, nikoliv kombinovat.

Práci by prospěla jednoduchá přehledná sumarizační tabulka, co kdy Škodovka vyráběla, případně kam vyvážela. V poznámce č. 214 je uvedena ještě jedna neorganická poznámka 214, stejný problém u poznámky č. 287. Poznámka č. 258 neodpovídá textu. Některé nesrozumitelné formulace: „Průmysl bohužel uniká pozornosti z hlediska Mnichova...“ (s. 121) Kapitoly věnované evropským pevnostním valům bych doporučoval v případě vydání práce redukovat jen na vazbu na Škodovy závody či technický vývoj opět s vazbou na Škodovku. Formulace „...na počátku třicátých let, kdy odeznívala ekonomická krize...“ (s. 163) lépe přeformulovat, ta naopak v případě ČSR vrcholila.

Práce přes řadu připomínek podle mého názoru obohacuje naše znalosti o technickém vývoji Škodových závodů o řadu nových informací, zejména pak o klíčových osobnostech podniku.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce a doporučuji práci k obhajobě.

Navrhuji s ohledem na samostatný archivní výzkum: velmi dobře

Praha, 12. srpna 2013

